

N:o 175.

Af herr **P. G. Petersson** i Brystorp, om tillägg till gällande bestämmelser rörande val till Riksdagens Andra Kammaré.

Vid föregående riksdagar hafva upprepade gånger framlagts förslag om bestämmande af en gemensam valdag för val af riksdagsmän till Andra Kammarén. Dessa förslag hafva icke lyckats vinna afseende, och orsakerna dertill torde företrädesvis vara att söka deruti, att man icke kunnat ena sig, om hvilken dag vore härför lämpligast, liksom äfven att enstaka mindre grundlagsändringar aldrig lätt vinna afseende. Då emellertid till innevarande Riksdag af Kongl. Maj:t framlagts proposition om väsentlig ändring af riksdagsordningen, synes mig äfven, i sammanhang med den deri bibehållna bestämmelsen, att riksdagsmannaval skola inom september månads utgång förrättas, viss dag för förrättande af dessa val nu lämpligen kunna bestämmas.

Under september månad är jordbrukaren träget upptagen med skördens inbergande och har därför mången gång svårt att infinna sig vid valet, särdeles om stället därför är långt aflägsset från hans hem, liksom alltid vid många industriella inrättningar arbetet måste helt och hållet inställas, för att de röstberättigade arbetarne måtte kunna lemnas tillfälle att utöfva sin rösträtt om valet sker å söckendag. Söndagen synes därför vara den för dessa val lämpligaste dagen, och då numera är tillåtet att å denna dag hålla kyrko- och kommunalstämmor, kan icke gerna vara mera fördömligt, att äfven riksdagsmannaval förrättas på söndag, då härvid blott förekommer upprop af de valberättigades namn och aflemnande af valsedlar, under det att vid omnämnda stämmor hetsiga ordbyten och tvister ej sällsynt förekomma.

Uti § 16 riksdagsordningen finnes föreskrifvet, att vid de omedelbara valen rösterna afgifvas särskildt för hvarje kommun inför kommunalstämmans ordförande eller magistrat, samt att valprotokollen sedermera skola insändas,

för landet till domhafvanden, och till magistraten i den stad, som största folkmängden eger. Af detta stadgande kan väl inhentas, att kommunalstämmans ordförande skall föra protokollet, men på hvilken skyldigheten hvilar att insända till vederbörande dessa protokoll, derom finnes, så vidt jag kan finna, intet tydligt stadgande; man kan visserligen invända, att med stöd af § 25 i gällande kommunallag, kommunalstämmans ordförande härtill skall vara förpligtad, men vid närmare betraktande visar sig, att denna paragraf endast afser beslut, som fattas i kommunalstämman.

Det har flera gånger inträffat, att kommunalstämмоordförande, inför hvilken riksdagsmannaval förrättats, uraktlåtit att till vederbörande aflemna valprotokoll; huru vida denna uraktlåtenhet föranledts af oförstånd, partiskhet eller om orsaken dertill är att söka i bristande bestämmelse om hvilken skyldigheten att insända valprotokollen åligger, vill jag icke inlåta mig på att bedöma, men att genom denna försumlighet valkretsar kommit att representeras af annan person, än den som vid riksdagsmannavalet erhållit de flesta rösterna, är väl känt.

Att på en persons åtgörande, hvilken för försumlighet eller pligtförgätenhet icke kan vidkännas något ansvar, skall bero, huru vida en valkrets kan komma att representeras af en person, till hvilken flertalet icke hyser förtroende och icke lemnat sina röster, synes ovilkorligen böra genom tydligt lagbud förebyggas.

På anförda skäl får jag till Riksdagen hemställa:

1:o) att Riksdagen måtte besluta, det andra söndagen i september månad måtte bestämmas såsom gemensam valdag för hela riket för val af riksdagsmän i Andra Kammaren, dock att valen ej företagas förr än klockan 2 eftermiddagen, vid hvilken timma gudstjensten bör hinna att vara afslutad;

2:o) att de kommunalstämмоordförande, inför hvilka omedelbara val skett, skola vara skyldiga på eget ansvar föra valprotokoll, samt till vederbörande inom bestämd tid samma protokoll insända;

3:o) att domhafvande eller magistrat icke må ega rätt att till slutligt afgörande handlägga valförrättningen förr, än fullständiga valprotokoll inkommit. Skulle dessa protokoll inom därför bestämd tid icke vara inkomna, ega domhafvande eller magistrat att på den försumliges be-

kostnad valprotokollen från vederbörande ofördröjligen införskaffa och efter deras erhållande valförrättningen afsluta.

Till konstitutionsutskottet öfverlemnas vördsamt att närmare formulera de tillägg till riksdagsordningen, som för vinnande af motionens syfte blifva erforderliga.

Stockholm den 17 februari 1892.

P. G. Petersson.

N:o 176.

Af herr **Hans Andersson** i Nöbbelöf, *i fråga om ändring af*
13 § riksdagsordningen.

Vid innevarande riksdag har Kongl. Maj:t framlagt förslag till ändring i riksdagsordningen, hufvudsakligen öfverensstämmande med det förslag, som vid sistlidne riksdag af båda kammarne antogs. Enligt båda dessa förslag begränsas riksdagsmännens antal i båda kammarne och dessutom för Andra Kammarne särskildt antalet riksdagsmän för städerna mot det för landet. De förres antal bestämmes till 75, de senares till 150. Under öfverläggningen i denna fråga vid förra riksdagen framhölls, bland annat, såsom en anmärkning emot förslaget, att det för all framtid begränsade antalet riksdagsmän för landet och för städerna, utan att taga hänsyn till det icke osannolika, att i en framtid städernas folkmängd kunde komma att uppgå till mer än en tredjedel af folkmängden i hela riket.

Då jag anser, att, om än meningarne kunna vara delade, huru vida det af Kongl. Maj:t framlagda förslag till begränsning af representanternas antal är det lämpligaste, detta förslag dock är det, som har största utsigt